

ADYAMAN ÜNİVERSİTESİ-(ADYÜ) RİSK VE FIRSAT PROSEDÜRÜ

Doküman Kodu	KYT- PRD-06
Yürürlük Tarihi	15.12.2017
Revizyon Tarihi/No	.../00
Baskı Tarihi/No	.../00

1.AMAÇ

Üniversitemizde yasal şartlar dikkate alınarak, kurulan ve uygulanan Kalite Yönetim Sisteminin (KYS) yeterliliğini, uygunluğunu, etkinliğini ve sürekliliğinin sağlanması ile ürün kullanımı ve hizmet gerçekleştirilmede ortaya çıkan veya çıkması düşünülen risk ve fırsatları değerlendirmeye yönelik yöntemlerin belirlenmesidir.

2.KAPSAM

Üniversitemizde uygulanan Kalite Yönetim Sistemi (KYS) kapsamındaki tüm birimleri kapsar.

3.SORUMLUSU

Bu prosedürün hazırlanmasından ve uygulamasından birim yöneticileri, birimde görev yapan personel ayrıca kalite yönetim sistemi kapsamında belirlenen proseslerin yürütüldüğü personel uygulamadan sorumludur.

4.TANIMLAR

Bu prosedürde geçen;

Risk: Belirsizliğin hedefler üzerindeki etkisini,

Fırsat: Riskin olumlu yanları ve sağlayabileceği olası kazançları,

Tehdit: Riskin olumsuz yanları ve neden olabileceği olası kayıpları,

Olasılık: Bir olayın belirli bir zaman diliminde gerçekleşmesi durumunu,

Etki: Bir olayın meydana gelmesi halinde, hedef ve faaliyetler üzerinde yaratacağı sonucu,

Risk Sahibi: Bir Riski yönetmek için sorumluluk ve yetki sahibi olan kişi veya birim,

Riskin Belirlenmesi: Riskleri bulma fark etme ve tanımlama süreci,

Risk Kaynağı: Tek başına veya birleşik olarak özünde riske yol açma potansiyeli olan unsur,

Risk İştahı: Takip etme veya sürdürme arzusunda olunan risk miktarı ve tipini,

Risklere Cevap Verilmesi: Riski değiştirme (riskten kaçınma, risk kaynağını ortadan kaldırma, olasılığı değiştirme, riski diğer taraflarla paylaşma vb.) sürecini,

Risk Toleransı: Kuruluş veya paydaşların hedeflerini gerçekleştirmek için risk işlemeden sonra risk taşımaya hazır olma durumunu,

Risk Tutumu: Kuruluşun riski değerlendirmek ve neticesinde takip etmek, kabul etmek, almak ve ondan kaçmak ile ilgili yaklaşımını,

Riskin Seviyesi: Sonuçların ve olasılığının birleşimi ile ifade edilen, riskin büyüklüğü veya risklerin birleşimi,

Risk Analizi: Riskin doğasını anlama ve risk seviyesini belirleme sürecini,

Risk Değerlendirilme: Hedeflerin elde edilmesine yönelik olan risklerin tanımlanması ve analiz edilmesini, ifade eder.

5. UYGULAMA

5.1 Risk ve Fırsatları Belirleme Faaliyetleri KYS'nin istenen sonuçlara ulaşması için güvence vermek, olumlu etkileri artırmak, istenmeyen etkileri önlemek veya azaltmak ve iyileştirmeyi hayata geçirmek için risk ve fırsatlar belirlenir.

Hazırlayan Yönetim Temsilcisi	Onaylayan REKTÖR	Sayfa No 1/7

ADYAMAN ÜNİVERSİTESİ-(ADYÜ) RİSK VE FIRSAT PROSEDÜRÜ

Doküman Kodu	KYT- PRD-06
Yürürlük Tarihi	15.12.2017
Revizyon Tarihi/No	..../00
Baskı Tarihi/No	..../00

5.2 Risk ve Fırsatları Belirleme Şekilleri

Riskler aşağıdaki yöntemlerden biri veya birkaçı kullanılarak belirlenir

- Beyin fırtınası
- Mülakatlar ve Atölye Çalışmaları
- Odak Gurubu
- Dâhili Analiz
- Eski Veriler
- İş Akış Analizi
- Uyarıcı Gösterge
- Proses Sorumluları Tarafından Puanlaması ve Riski Değerlendirmesi

Beyin Fırtınası: 5-9 kişi ile yapılan, fikir yürütme ve tartışmaları içeren çalışmalardır. Grup çalışmasındaki tartışmalarda mülakat ve atölye çalışması sonuçları önemli bir temel oluşturmakla birlikte, bunların dışında yeni fikirler de ele alınır. Bu çalışmalar, mülakat ve atölye çalışmalarından elde edilen sonuçların pekiştirilmesi için önemli bir işlev görür.

Mülakatlar ve Atölye Çalışmaları: Kurum içinden veya dışından, yönetici ve personelin tecrübe ve bilgi birikiminden faydalanma amacıyla yapılan çalışmalardır.

Dahili Analiz: Birimlerin personel toplantıları aracılığı ile yaptıkları müzakerelerdir.

Eski Veriler: Geçmişte yaşanmış olayların sebep ve kökenlerinin araştırılmasıdır.

İş Akış Analizi: Girdiler, görevler, sorumluluklar ve çıktılarının bir süreç olarak ele alınıp incelenmesidir.

Uyarıcı Gösterge: Daha önceden belirlenmiş olan ve aşılması halinde yönetimi harekete geçirecek olan, sayısal ya da sayısal olmayan eşik değeri

5.3 Proses Sorumluları Tarafından Riskin Puanlanması ve Risk Değerlendirmesi: Risklerin değerlendirilmesi, idarenin daha önceden belirlemiş olduğu amaç ve hedeflerine ulaşmasını etkileyebilecek beklenen ve beklenmeyen her hangi bir faktörün analiz edilerek etki ve olasılık açısından değerlendirilmesidir. Her riskin olma olasılığı ve etkisinin hesaplanması ile her bir risk için risk puanı bulunur. Daha önceden tespit edilmiş olan riskler gerçekleşme durumu ve gerçekleşmesi halinde hedef ve faaliyetler üzerindeki yaratacağı sonuçlar açısından değerlendirilir. Risklerin olasılık ve etkileri 1-5 arasında rakamlarla gösterilir. 1 rakamı olasılık için en düşük risk gerçekleşme oranını gösterirken 5 rakamı en yüksek olasılığın alacağı değer olacaktır. Etki açısından ise 1 rakamı riskin gerçekleşmesinin doğuracağı sonucun çok az önemi olduğu; 5 rakamı bu sonucun çok önemli olduğu anlamına gelir. Risklerin olasılık ve etki açısından 1 ila 5 arasında hangi değeri aldığı belirlenir.

Riskin gerçekleşme Olasılığı tahmin ederken sorulabilecek sorular:(Cevap Verirken Tablo-1'e Bakınız)

- Daha önce bu kurumda/bölümde/süreçte gerçekleşti mi?
- Kurum içinde diğer bölüm/süreçlerde daha önce gerçekleşti mi?
- Bu kuruma/bölüme/sürece benzer kurum/bölüm/süreçlerde aynı ya da benzer durumlar yaşandı mı?
- Konuyla ilgili istatistiki bilgi var mı?
- Bu risk unsurunu gerçekleştirmenin olasılık derecesi nedir?
Erişilen puan cetveli doğrultusunda puanlama yapılır

Hazırlayan Yönetim Temsilcisi	Onaylayan REKTÖR	Sayfa No 2/7

ADYAMAN ÜNİVERSİTESİ-(ADYÜ)
RİSK VE FIRSAT PROSEDÜRÜ

Doküman Kodu	KYT- PRD-06
Yürürlük Tarihi	15.12.2017
Revizyon Tarihi/No	.../00
Baskı Tarihi/No	.../00

Riskin gerçekleşme olasılığı (Tablo-1)

Olasılık Tanımı	Açıklama
Çok Yüksek (5)	Risk durumu birçok kez gerçekleşti şu anda da gerçekleşiyor
Yüksek (4)	Risk durumu bir çok kez gerçekleşti. Risk durumu bazen gerçekleşti. Ortam gerçekleşmesi için son derece uygun.
Orta (3)	Risk ancak belirli durumlarda gerçekleşebilir. Benzer bölüm/süreçlerde belirli durumda gerçekleşti. Ortam gerçekleşmesi için uygun olabilir.
Düşük (2)	Risk durumu gerçekleşme ihtimali çok çok az ancak çok özel koşullar altında söz konusu olabilir. Benzer bölüm/süreçlerde ancak özel durumda gerçekleşti.
Çok Düşük (1)	Risk durumunun gerçekleşmesi söz konusu değil, istisnai durum.

Riskin etkisini tahmin ederken sorulabilecek sorular: (Cevap Verirken Tablo-2'ye Bakınız)

- Risk gerçekleştiği takdirde,
- Çalışanların uğrayabileceği fiziksel zararın boyutu nedir?
- Kurumun uğrayabileceği finansal kaybın boyutu nedir?
- Kurumun kaybedeceği itibarın boyutu nedir?
- Durumun medyaya yansması halinde lokal(yerel), ulusal ya da uluslararası haber olma durumu nedir?

Riskin gerçekleşme olasılığı ve etkisi aşağıdaki kriterler göz önüne alınarak hesaplanır.(Tablo-2)

Etkinin Tanımı	Açıklama
Çok Yüksek (5)	Çalışanın ölümü, Çok ciddi finansal kayıp, Ciddi itibar kaybı, Uluslararası medyada uzun süreli olumsuz olarak yer almak,
Yüksek (4)	Çalışanların ciddi yaralanmaları, uzuv kaybetmeleri, Ciddi finans kayıpları, İtibarın zayıflaması, Uluslararası medyada olumsuz olarak kısa süre yansımak,
Orta (3)	Çalışanların tedavi görmesini gerektirecek yaralanmalar, Önemli finans kayıpları İtibarın kaybolmasına yol açacak durumlar Ulusal medyaya kısa vadeli olumsuz olarak yansımak,

Hazırlayan Yönetim Temsilcisi	Onaylayan REKTÖR	Sayfa No 3/7

ADYAMAN ÜNİVERSİTESİ-(ADYÜ) RİSK VE FIRSAT PROSEDÜRÜ

Doküman Kodu	KYT- PRD-06
Yürürlük Tarihi	15.12.2017
Revizyon Tarihi/No	.../00
Baskı Tarihi/No	.../00

Düşük (2)	İlk yardım gerektirecek küçük yaralanmalar, Önemli olmayan finansal kayıpları, İtibar kaybına yol açmayacak durumlar, Yerel medyaya olumsuz yansıma,
Çok Düşük (1)	Çalışanlara zarar gelmesi söz konusu değil, Önemli olmayan finansal kayıplara yol açacak durumlar İtibar kaybı yaratmayacak durumlar Medyaya yansımamak

**Tablodaki açıklamalar TS EN ISO:2015 Risk Tabanlı Proses Yönetimi Eğitimi kitabından alınmıştır.

Risklerin Olasılık ve Etki değerleri göz önünde bulundurularak elde edilen risk puanları, Risk Matrisinde gösterilir.

Etki Risk Hesaplama: **RİSK=OLASILIK X ETKİ**

RİSK	ETKİ (ŞİDDET)				
	1 (çok hafif)	2 (hafif)	3 (orta)	4 (ciddi)	5 (çok ciddi)
OLASILIK					
1 (çok düşük)	1 Çok Düşük	2 Çok Düşük	3 Çok Düşük	4 Çok Düşük	5 Düşük
2 (düşük)	2 Çok Düşük	4 Çok Düşük	6 Düşük	8 Düşük	10 Orta
3 (orta)	3 Çok Düşük	6 Düşük	9 Orta	12 Orta	15 Yüksek
4 (yüksek)	4 Çok Düşük	8 Düşük	12 Orta	16 Yüksek	20 Çok Yüksek
5 (çok yüksek)	5 Düşük	10 Orta	15 Orta	20 Çok Yüksek	25 Çok Yüksek

Olasılık →

Hazırlayan Yönetim Temsilcisi	Onaylayan REKTÖR	Sayfa No 4/7

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ-(ADYÜ) RİSK VE FIRSAT PROSEDÜRÜ

Doküman Kodu	KYT- PRD-06
Yürürlük Tarihi	15.12.2017
Revizyon Tarihi/No	..../00
Baskı Tarihi/No	..../00

ÇOK YÜKSEK

Yüksek

Orta

Düşük

Çok Düşük

20-25

15-19

9-14

5-8

1-4

Risk Matrisinde gösterilen bu risk puanlarının derecelendirilmesi aşağıdaki gibi yapılır:

Uygulamada, her bir risk için etki ve olasılık değerleri belirlenir ve belirlenen bu değerler sonucunda elde edilen risk puanları Risk Puanla Formuna (ADYÜ-FRM-327) işlenir. Bu form Risk Puanlama Talimatından (ADYÜ-TLM-83 faydalanılarak doldurulur.

Koyu Kırmızı Bölge: Çok Yüksek Risk 20 ile 25 (Çok Yüksek Risk 20 ile 25 dahil) arasını kapsar. Belirlenen risk kabul edilebilir bir seviyeye düşürülünceye kadar iş başlatılmamalı, eğer devam eden bir faaliyet varsa derhal durdurulmalıdır. Alınan önlemlere rağmen riski düşürmek mümkün olmuyorsa faaliyet engellenmelidir. Alınan önlemlere(aksiyon oluşturulması sağlanır-bunlar önlemler alınması –izlenmesi-sorumluların tayini-İlgili kayıtlar tutulması ve istenilen seviyeye indirilmesi rağmen riski düşürmek mümkün olmuyorsa, faaliyet engellenmelidir

Kırmızı Bölge:Yüksek Risk 15 ile 19 (Yüksek Risk 15 ile 19 dahil) arasını kapsar. Belirlenen risk kabul edilebilir bir seviyeye düşürülünceye kadar iş başlatılmamalı, eğer devam eden bir faaliyet varsa derhal durdurulmalıdır. Alınan önlemlere rağmen riski düşürmek mümkün olmuyorsa faaliyet engellenmelidir. Ancak risk puanı bu bölgede olsa bile yönetim kararı ile faaliyete kontrol altında devam edilebilir

Sarı Bölge: Orta Risk 9 ile 14 (Orta Risk 9 ile 14 dahil) arasını kapsar. Belirlenen riskleri düşürmek için faaliyetler başlatılmalıdır. Bu bölgede faaliyete kontrol altında devam edilebilir.

Yeşil Bölge: Risk 5 ile 8 Düşük (Düşük Risk 5 ile 8 dahil) arasını kapsar. Belirlenen riskleri ortadan kaldırmak için ilave kontrol proseslerine ihtiyaç olmayabilir. Ancak mevcut kontroller sürdürülmelidir ve kontrollerin sürdürülebilirliği denetlenmelidir.

Yeşil Bölge: Risk 1 ile 4 Düşük (Düşük Risk 1 ile 4 dahil) arasını kapsar. Belirlenen riskleri ortadan kaldırmak için ilave kontrol proseslerine ihtiyaç olmayabilir.

5.4 Risklerin Önceliklendirilmesi: Risklerin ölçülmesi sonucu elde edilen puanlar en yüksek puandan başlayarak önem derecesine göre sıralanır. Her birim kendi risk iştahı belirleyerek bu doğrultuda önceliklendirme yapar.

Riskler her zaman puanlara göre değerlendirilmeyebilir. Yönetim; puanı düşük olsa bile, olasılığı çok düşük ancak etkisinin çok yüksek olduğu, yani hedefleri doğrudan etkileyebilecek risklere öncelik verebilir.

Risklerin öncelik sırası belirlendikten sonra risklere verilecek cevaplar kararlaştırılır ve aksiyonlar belirlenir.

Hazırlayan
Yönetim Temsilcisi

Onaylayan
REKTÖR

Sayfa No
5/7

5.5 Risklere Cevap Verilmesi Risklere cevap verilmesi; idareler tarafından tespit edilen ve risk iştahları çerçevesinde değerlendirilen risklere verilecek cevap ve aksiyonların belirlenmesi, bu bağlamda beklenen tehditlerin azaltılması ve/veya ortaya çıkacak fırsatların değerlendirilmesidir.

Risklere cevap vermenin amacı, riskin olasılığını ve/veya etkisini azaltarak öngörülen hedefe en etkin şekilde ulaşmaktır.

Uygulamada; Risk Oylama Formu ile tespit edilen ve önceliklendirilen riskler, Risk Kayıt ve Aksiyon Planı (ADYÜ-KYS-PLN-11) işlenir. Her bir risk için mevcut kontroller ve aksiyonlar belirlenir. Bu form doldurulurken Risk Kayıt ve Aksiyon Talimatından (ADYÜ-TLM-84) yararlanılır.

Belirlenen risklere cevap verilmesinde 4 yöntem kullanılmaktadır:

- Bilinçli bir kararla riski almak (kabul etmek),
- Kontrol etmek,
- Devretmek,
- Riskten kaçınmak.

5.6 Risklerin Gözden Geçirilmesi ve Raporlanması Zaman içerisinde koşulların değişmesi veya alınan önlemler sonucunda riskler, etki - olasılık yönünden değişiklik gösterebilir. Yine değişen koşullar yeni risk alanlarını ortaya çıkarabilir. Bu nedenle, tespit edilen risklerin ve risk yönetim sürecinin her yönüyle, belirli aralıklarla gözden geçirilmesi gerekir, varsa düzenleme yapılır. Sonuçları KYS temsilciliğine ulaştırılır. Bu çalışmalar rapor halinde YGG toplantısında sunulur.

Uygulamada; risklerin yıllık değerlendirilmesi için, Yıllık Risk Değerlendirme İzleme Formu (ADYÜ-LST-11) kullanılır.

Hazırlayan Yönetim Temsilcisi	Onaylayan REKTÖR	Sayfa No 6/7

ADYAMAN ÜNİVERSİTESİ-(ADYÜ)
RİSK VE FIRSAT PROSEDÜRÜ

Doküman Kodu	KYT- PRD-06
Yürürlük Tarihi	15.12.2017
Revizyon Tarihi/No	.../00
Baskı Tarihi/No	.../00

REFERANS DOKÜMANLAR

Risk Puanla Formu FRM-327
Risk Oylama Talimatı KYT-TLM-83
Risk Kayıt ve Aksiyon Planı FRM-328
Risk Kayıt ve Aksiyon Talimatı KYS-TLM-84
Risk İzleme Listesi KYT-LST-11

Hazırlayan Yönetim Temsilcisi	Onaylayan REKTÖR	Sayfa No 7/7